

JEREMIÁS 21-22.

Nyissuk ki Bibliánkat Jeremiás könyvének 21. fejezeténél! Jeremiás könyve nem időrendi sorrendben íródott, vagyis az egyes próféciaik nem időrendi sorrendben követik egymást. Így aztán a 21. fejezetben található, Cidkijjá királyt említő prófécia körülbelül 60 évvel a 24. fejezetben látható prófécia után hangzott el. A próféciaik tehát nem időrendi sorrendben következnek egymás után. Nem tudom, van-e ennek valami oka, mindenesetre a 21. fejezetben található prófécia időben Cidkijjá uralkodásához kapcsolódik. *„Ezt az ígét mondta az ÚR Jeremiásnak, amikor Cidkijjá király elküldte hozzá Pashúrt, Malkijjá fiát és Cefanjá papot, Maaszéjájá fiát, ezzel az üzenettel: Kérdezd meg ügyünkben az URat, mert Nebukadneccar, Babilónia királya háborút indított ellenünk! Vajon tesz-e velünk csodát az ÚR úgy, mint máskor, és elvonul-e ez tőlünk?”* (1-2. vers). Pashúrral korábban már találkozhattunk: ő volt az a pap, aki elfogatta Jeremiást, mert prófétált. Ez volt az a pont, amikor Jeremiás nagyon elkeseredett, és már azt fontolgatta, hogy feladja a szolgálatot, de Isten Igéje tűzként égett benne, és nem tehetett mást, mint hirdette Isten igazságát. Ugyanezt a Pashúrt küldi most el Cidkijjá király, hogy megtudja, mi lesz a nép sorsa. Jeremiáshoz fordulnak, hogy megkérdezze ügyünkben az URat. *„Kérdezd meg ügyünkben az URat, mert Nebukadneccar, Babilónia királya háborút indított ellenünk! Vajon tesz-e velünk csodát az ÚR úgy, mint máskor, és elvonul-e ez tőlünk?”* (2. vers). De Jeremiásnak válasza nem túl biztató.

„Jeremiás így felelt nekik: Mondjátok meg Cidkijjának, hogy ezt mondta az ÚR, Izráel Istene: Én visszafordítok minden fegyvert a kezetekben, amivel a babilóniai király és a káldeusok ellen harcoltok, akik ostromolnak benneteket a várfalon kívül,” – már ott vannak a városon kívül, és ostrom alá vették azt – *„és behozom őket a város közepébe”* (3-4. vers). Most még a városon kívül vannak, de hamarosan a város kellős közepén gyülekeznek majd! *„Mert én magam harcolok ellenetek kinyújtott kézzel és erőskarral, lángoló haraggal és nagy felháborodással. Megverem e város lakóit, embert és állatot egyaránt: nagy dögvészben halnak meg. Azután pedig - így szól az ÚR - Cidkijját, Júda királyát, szolgálait és a népet, akik megmaradnak e városban a dögvész, a fegyver és az éhínség után, kezébe adom Nebukadneccar babilóniai királynak és ellenségeiknek, akik az életükre törnek. Kardélre hányja őket, nem szánja, nem kíméli, és nem irgalmaz nekik”* (5-7. vers). A Cidkijjának szóló üzenet tehát távolról sem biztató. Hiszen Isten nemcsak hogy megengedi a babiloni hadseregnek, hogy a város kellős közepén gyülekezzen, hanem Isten maga is Izráel, Cidkijjá és az izráeli hadsereg ellen fordul, és elpusztítja őket. Nem szánja, nem kíméli és nem irgalmaz nekik. Ez volt tehát a Cidkijjának szánt üzenet, most pedig a néphez szól az Úr:

„Ennek a népnek pedig mondd meg: Így szól az ÚR: Én most elétek adom az élet útját és a halál útját” (8. vers). Hát nem egy örök érvényű igazság ez? Isten elénk adja az élet és a halál útját. Amikor

Isten Ádámot az Éden kertjébe helyezte, kijelölte előtte az élet és a halál útját. Az Éden kertjében két különleges fa állt: az élet fája, illetve a jó és rossz tudásának fája, ami egyben a halál fájának számított. Hiszen Isten meghagyta nekik, hogy ne egyenek a jó és rossz tudása fájának gyümölcséből, különben meghalnak. A halál fája volt az. Mindig elcsodálkozok azon, hogy Ádám előbb evett a halál fájáról, mint az élet fájáról. Miután azonban evett a halál fájának gyümölcséből, Isten kiűzte őt az Éden kertjéből, és kerubokat állított a bejárathoz, hogy őrizzék azt, nehogy Ádám visszatérjen, és egy szellemileg romlott állapotban szakítson az élet fájának gyümölcséből. Újra meg újra ámulattal tölt el, hogy Isten kijelöli az ember előtt az élet és a halál útját, az ember pedig ostobaságában oly sokszor a halál útját választja. A mi esetünkben sincs ez másként. Isten előttünk is kijelölte az élet és a halál útját. Az Igében azt olvassuk, hogy a testies gondolkodás halált szül, de a lélek szerinti gondolkodás a Szentlélekben való öröm, békesség és élet. Választhatsz. Választhatod a testies vágyak útját, de választhatod a lélek útját is – ez utóbbi az élet útja. Ne Ádámra mutogass, hogy milyen ostoba döntést hozott, hiszen hányan hozzák meg ma is ugyanazt az ostoba döntést. Hiszen választhatunk: Isten kijelölte az élet és a halál útját. Most pedig rajtunk a sor, hogy éljünk szabad akaratunkkal és válasszunk: halált vagy életet. *„Akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban”* (1János 5:12). *„Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta”* (János 3:36). Előtted áll két út: az élet és a halál útja. Te is választhatsz.

Ebben az esetben pedig így folytatja Isten: *„Aki itt marad a városban, az meghal fegyver, éhség és dögvész miatt. De aki kimegy, és a benneteket ostromló káldeusokhoz pártol, az életben marad, és ajándékkul kapja életét”* (9. vers). Azt mondja tehát itt Isten, hogy ha megadják magukat, megmenthetik életüket. De ha a városban maradnak, vagy fegyver, vagy éhínség, vagy dögvész által kell elpusztulniuk. Ugye nem nehéz elképzelnünk, miért is értelmezték Jeremiás kijelentését hazaárulásnak. Jeremiást tehát hazaárulás vádjával tömlöcbe vetették, mert arra bátorította az embereket, hogy adják meg magukat az ellenségnek. Pedig Isten Jeremiáson keresztül épp azt üzeni a népnek: dönthetnek, az egyik út halálhoz, a másik élethez vezet. Ha élni akarnak, adják meg magukat, de ha a városban maradnak, meghalnak. *„Mert e város ellen fordulok, kárára és nem javára - így szól az ÚR. Babilónia királyának a kezébe kerül, és fölperzseli”* (10. vers). Így érkezünk el az üzenet harmadik részéhez, amely Cidkijjának szól: *„Júda királyi házának pedig mondd meg: Halljátok az ÚR igéjét, Dávid háza! Így szól az ÚR: Törvényesen ítéletek reggelenként, mentsétek meg a kizsákmányoltat elnyomójától - különben kitör haragom, mint a tűz, és égni fog olthatatlanul gonosz tetteik miatt! Én rátok támadok, akik a völgyben és a fennsík szikláján laktok - így szól az ÚR -, akik ezt gondoljátok: ki törhetne ránk, ki hatolhat be erődeinkbe? Ezért megbüntetek titeket, ahogyan megérdemlitek - így szól az ÚR: Tüzet gyújtok erdőtökben, amely*

mindenestül megemésztí azt!" (11-14. vers). Ez tehát a nem túl biztató válasz Cidkijjá Úrhoz intézett kérdésére.

22. fejezet: *„Ezt mondta az ÚR: Menj Júda királyának a palotájába, és mondd el ott ezt az igét!”* (1. vers). *„Mondd: Júda királya, aki Dávid trónján ülsz, halld meg az ÚR igéjét, szolgálóiddal és népeiddel együtt, akik bejárnak e kapukon! Ezt mondja az ÚR: Járjatok el törvényesen és igazságosan! Mentsétek meg a kizsákmányoltat elnyomójától! A jövevényt, árvát és özvegyet ne nyomorgassátok! Ne erőszakoskodjatok, és ne ontsatok ártatlan vért ezen a helyen! Ha eszerint jártok el, akkor bemehetnek e háznak a kapuin a Dávid trónján ülő, harci kocsin és lovon járó királyok, szolgálóikkal és népükkel együtt. De ha nem hallgattok ezekre az igékre, én magamra esküszöm - így szól az ÚR -, hogy rommá lesz ez a ház!”* (2-5. vers). Isten még ilyenkor is, amikor már közel a vég, lehetőséget ad a királynak és a népnek, hogy megmeneküljenek. Ahogy Isten korábban már mondta: *„Én most elétek adom az élet útját és a halál útját”*. És bár fél lábbal már a sírban voltak, ott lógtak az akasztófán, nyakukon a vastag kötél, és nem volt más hátra, mint hogy felpattanjon lábuk alatt a csapóajtó, de az Úr még mindig azt mondja: *„Figyeljete, ha azt teszitek, ami helyes, ha törvényesen és igazságosan jártok el, ha jól bántok a kizsákmányoltakkal, az árvákkal és az özvegyekkel, ha eszerint jártok el, fenntartom ezt az uralkodóházat és ezt a királyságot. Csak annyi kell hozzá, hogy letértek a rossz útról. Még most is megtehetitek! Isten itt lényegében felkínál nekik még egy utolsó esélyt. Úgy tűnik azonban, hogy sokszor olyan mély gyökereket vert és olyan messzire ment már a gonoszság és a romlottság, hogy az ember képtelen visszafordulni. Érdekesnek találom, hogy Isten főleg azt fájlalja, hogy nem jártak el igazságosan és törvényesen az országban: elnyomták a szegényeket, az árvákat és az özvegyeket. Azt is érdekesnek tartom, hogy Isten oly sokszor felvállalja a szegények, az árvák és az özvegyek ügyét, akik hozzá kiáltanak. Itt pedig azt látjuk, hogy Isten ítélete elkerülhető lenne, ha törvényesen és igazságosan járnának el az országban, megmentenék a kizsákmányoltakat elnyomóiktól, és nem nyomorgatnák az özvegyet és az árvát. „Ha eszerint jártok el, akkor bemehetnek e háznak a kapuin a Dávid trónján ülő, harci kocsin és lovon járó királyok, szolgálóikkal és népükkel együtt” – mondja Isten. Majd így folytatja: „De ha nem hallgattok ezekre az igékre, én magamra esküszöm - így szól az ÚR -, hogy rommá lesz ez a ház!”*

A Zsidókhoz írt levélben azt olvassuk, hogy mivel az Úrnál nincs nagyobb, Isten csak önmagára esküdhet. Ha viszont Isten megesküszik valamire, biztosra vehetjük, hogy meg is cselekszi! Az eskü mindig egy adott kijelentés nyomatékosítására szolgál. Amikor pedig valamire megesküdünk, mindig önmagunknál nagyobb dologra esküszünk. Jézus bizonyos értelemben azt tanította, hogy ne esküdjünk: *„Én pedig azt mondom nektek, hogy egyáltalán ne esküdjete: se az égre, mert az az Isten királyi széke, se a földre, mert az lábainak zsámolya (...) Ellenben a ti beszédeitekben az igen legyen igen, a nem pedig nem”* (Máté 5:34,35,37). Vagyis tartsd meg a szavad. Ne legyél olyasvalaki, aki kénytelen minden szavát

egy esküvel alátámasztani. Egyszerűen csak szólj igazat, és az igened legyen igen, a nemed pedig nem. Amikor azonban Isten nyomatékosítani kívánt valamit, önmagára esküdött, hiszen nem esküdhetett önmagánál nagyobbra. De nincs is annál biztosabb ígélet, mint amikor Isten önmagára esküszik és megfogadja, hogy amit megígért, be is teljesíti. Ez tutibiztos. Persze mondhatnád erre, hogy hát az is legalább ennyire tutibiztos, hogy holnap reggel is felkel a nap. Valóban? Nem olyan biztos. De ha Isten mond valamit, az tutibiztos! Isten tehát önmagára esküdve kijelenti, hogy ezt a helyet rommá teszi.

„Mert ezt mondja az ÚR Júda királyának palotájáról: Ha olyan volnál is, mint a Gileád vagy a Libánon csúcsa, akkor is pusztává teszek, lakatlan várossá” (6. vers). Gileád és Libánon gyönyörűszip erdős térségek. „Ilyenek vagytok ti nekem” – mondja az Úr. „De pusztává teszek benneteket!”. *„Pusztítókat küldök ellened, fegyveres embereket. Kivágyák és tűzre vetik válogatott cédrusaidat. Sok nép megy majd el e város mellett, és azt kérdezik egymástól: miért bánt el így az ÚR ezzel a nagy várossal? Akkor majd ezt felelik: Azért, mert elhagyták Istenüknek, az ÚRnak szövetségét, más istenek előtt borultak le, és azokat szolgálták”* (7-9. vers). Ez a hely, mely egykor olyan dicsőséges és gyönyörű volt, a világ büszkesége, pusztává lesz, és ahogy az emberek elhaladnak mellette, minduntalan azt kérdezzétek: „Miért bánt el így az Úr ezzel a várossal?”. A válasz pedig így szól: „Azért, mert elhagyták Istenüknek, az ÚRnak szövetségét, más istenek előtt borultak le, és azokat szolgálták”. Isten szövetséget kötött Izráel népével, amely értelmében ő lesz az Istenük, Izráel pedig az ő népe. A szövetségnek azonban voltak különleges kitételei. Ilyen volt a szombatnap - egy egészen különleges, örökkévaló szövetség jelképe Isten és Izráel között. Ilyen volt a férfiak körülmetélése is. Ilyen volt a szövetség azon kitétele is, hogy az állatáldozatokon keresztül járulhattak Isten elé. Hiszen bűnös ember nem közelítheti meg egy szent Istent. Isten pedig kikötötte szövetségében, hogy vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat. Ezért aztán Isten a népével kötött szövetségben azokat a bemutatandó áldozatokat is meghatározta: a vétekáldozatot, a békeáldozatot, az égőáldozatot, az ételáldozatot.

Most azonban Isten kijelenti, hogy népe megszegte a szövetséget. Érdekesnek találom, hogy Izráel népe még ma sem tartja magát teljesen az Istennel kötött szövetséghez. Bár megtartják a szombatnapot, bár nem fogyasztanak együtt húst és tejterméket, és bár mind a mai napig körülmetélkednek, a szövetség azon részét, amelyben Isten bűneik elfedezéséről gondoskodott, továbbra is megpróbálják kikerülni. Nem mutatnak be áldozatokat. Nem ontanak vért, pedig Isten kijelentette, hogy anélkül nincs bűnbocsánat. Ehelyett egészen furcsa módon cselekedeteik és jóságuk alapján igyekeznek közelíteni Istenhez. Ezt ugyan honnan veszik? Biztosan nem Istentől, vagy Isten Igéjéből. Emberalkotta alternatív megoldás ez, amelyet egyre többen magukévá tettek, és mára vallásként követnek. Egykor Yom Kippur jeles napján a főpap belépett Isten jelenlétebe a szentek szentjében, hogy áldozatot mutasson be az Úrnak a nép bűneinek bocsánatára. Ugyanez a nap ma azzal telik, hogy mindenki végiggondolja jó és rossz

cselekedeteit, remélve, hogy a jó cselekedetek túltesznek a rosszakon, és így Isten elfogadja őket. Pedig Isten Ézsaiás könyvében kijelenti, hogy Isten szemében olyanok cselekedeteink, mint a szennyes ruha. Milyen szomorú! Mi meg a szennyes ruhákat próbálunk Istennek felajánlani bűneink bocsánatára. Pedig ez nem így működik.

Isten tehát kijelenti, hogy népe megszegte a szövetséget. És mind a mai napig így van ez. Persze ne feledjük Jézus szavait sem, amikor fogta a poharat és így szólt: „Íme egy új szövetség, az én vérem, amely kiontatik a bűnök bocsánatára!”. Látjátok, most már egy új szövetség alapján járulhatnának Isten elé, de valahogy úgy érzik, ha ezt tennék, többé nem lennének zsidók. Nem más ez, mint az igazság eltorzítása. Hiszen már most sem tartják meg az Istennel kötött igaz szövetséget, amely vér kiontását követeli meg a bűnbocsánatért, miközben nem veszik észre, hogy a szövetségnek ezt a részét már meg sem kéne tartaniuk az új szövetség értelmében. Állatáldozatot tehát nem mutatnak be Istennek, helyette azonban a cselekedeteiket ajánlják fel neki. Pál apostol a következőket írja az efezusi hívőknek: *„Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez, nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék”* (Efezus 2:9). Ők mégis cselekedeteik alapján várják el, hogy Isten elfogadja őket. Isten viszont egy ember cselekedeteit sem fogadja el a bűnbocsánatért cserébe. Nem dolgozhatod be magad Isten kegyelmébe, megbocsátásába, vagy a mennybe! A vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat. A vér kiontása nélkül nem lehetünk közösségben Istennel. Az Istennel való közösség csak megfelelő feltételek mellett jöhet létre, most pedig Isten egy új szövetséget adott, amely Jézus Krisztus vérére épül: *„Ez az én vérem, az új szövetségé, amely értetek ontatik a bűnök bocsánatára”*. *„De miért is tette ezt az Úr?”* – kérdezzétek majd az emberek. *„Miért lett ez az egykor dicső város pusztává?”*. Mert elhagyták Istenüknek, az Úrnak szövetségét, és más isteneknek szolgáltak.

„Ne a halottat sirassátok, és ne azt sajnáljátok. Inkább azt sirassátok, aki elmegy, mert nem tér többé vissza, és nem látja szülőföldjét” (10. vers). Néhány fejezettel később az is kiderül, hogy fogságuk 70 évig tart majd. Ezért aztán nagyon kevesen térnek majd vissza azok közül, akik még emlékeznek a régi templomra gyermekkorukból. Idős emberekről van szó, akár 80 évesekről is, akiket még gyerekkorukban hurcoltak fogságba. Most, 70 évvel később visszatérnek Jeruzsálembe, és amíg mindenki más ujjongva ünnepli az új templomot, ők zokognak, mert bennük még elevenen él a régi, dicsőséges templom emléke, amelyhez az új egyáltalán nem is fogható. *„Ne a halottat sirassátok, és ne azt sajnáljátok. Inkább azt sirassátok, aki elmegy, mert nem tér többé vissza, és nem látja szülőföldjét”*. *„Mert ezt mondja az ÚR Sallumról,”* – ez Jóáház, aki egy ideig Izráel királya volt, majd a fáraó Egyiptomba hurcolta – *„Jósiás fiáról, Júda királyáról, aki apja, Jósiás után lett király: Aki most elmegy erről a helyről, nem tér többé vissza. Ott hal meg, ahová fogságba viszik, nem látja többé ezt az országot!”* (11-12. vers). Egyiptomban hal meg, és soha nem tér vissza. *„Jaj annak, aki nem igaz úton építi házát,”* – itt ismét beolvass Cidkijjá

királynak – „és felső szobáit jogtalan módon, ingyen dolgoztatja embertársát, és a munkájáért nem fizet bért! –” (13. vers) – Isten mindig a dolgozó ember, az kiszolgáltató oldalán áll, és nem akarja, hogy bárkit is kiszípoloyozunk. Isten tisztességes bánásmódot kér tőlünk. „De ezt mondja: hatalmas palotát építetek, tágas felső szobákat! Ablakokat vágat rá, cédrusfával burkolja, és vörösre festeti!” – micsoda ház lehetett – „Attól leszel király, hogy halmozod a cédrust? Apád talán nem evett és nem ivott? De törvényesen és igazságosan járt el: ezért ment jól a dolga! Jogához segítette a nyomorultat és a szegényt, ezért ment jól a dolga! Így tesz, aki ismer engem - így szól az ÚR. Szemed és szíved nem törődik mással, csak a magad hasznával. Kiontod az ártatlanok vérért, elnyomó és zsaroló vagy!” (14-17. vers) – itt most az édesapjáról, Jósiásról van szó. Jósiást igaznak találta Isten és megáldotta. Jósiás kiállt a nyomorultakért és a szegényekért, ezért jól ment a dolga. Ez a király azonban haszonleső volt és kihasználta az embereket.

„Azért ezt mondja az ÚR Jójákimról, Jósiás fiáról, Júda királyáról: Nem fogják így elsiratni: Jaj, bátyám! Jaj, öcsém! Így sem siratják el: Jaj, uram! Jaj, felség! Úgy temetik el, mint egy szamarat. Kivonszolják, kidobják Jeruzsálem kapuin” (18-19. vers) – Jójákimra, Jósiás fiára tehát félelmetes ítélet vár. „Menj föl a Libánonra, és jajgass, a Básánon is hallasd hangodat! Jajgass az Abárimon, mert tönkretették barátaidat! Intettelek, mikor még békében éltél, de azt mondtad: nem hallgatok rád. Így éltél ifjúságod óta, nem hallgattál szavamra!” (20-21. vers). Hány ember fordította már el a szívét Istentől a bőség idején, és bár Isten intette őket, nem hallgattak szavára. „Így éltél ifjúságod óta, nem hallgattál szavamra!” – mondja Isten. Bárcsak velünk ez sosem történne meg! Isten hozzánk is megannyiszor szólt már Igéjéből, és megmutatta nekünk, hogyan kell élnünk – a lélek szerint, nem pedig testies kívánságainknak engedelmességgel. És hányszor figyelmeztetett már bennünket Isten a test szerinti élet veszélyeire! Isten óvjon attól, hogy ne az Úrnak engedelmességgel járjunk! Ha azonban iriggyé, haszonlesővé válunk és kihasználunk másokat, rossz útra létünk! Jézus a következőket mondta tanítványainak: „Tudjátok, hogy a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki nagyra akar lenni, az legyen a szolgátok” (Máté 20:25-26). Semmiképp sem azt jelenti, hogy visszaélsz vezető pozícióddal, és saját hasznodra fordítod, hogy saját házad építsd belőle, ahogyan a király is tette. Semmiképp sem azt jelenti, hogy kihasználod az embereket. Ha neked dolgoznak, fizess is meg őket. Ha pedig a legnagyobb akarsz lenni, tanul meg, hogyan lehetsz mindenki szolgája. Adj, és arra használd a pozíciódat, hogy a szükségben szenvedőket megsegítsd és támogasd. Ekkor leszel igazán az Úr szolgája. Isten tehát emlékezteti népét, hogy bár szólt hozzájuk gazdagságukban, nem hallgattak szavára. Már ifjúságuk óta nem hallgattak rá és nem engedelmességgel.

„Vezetőidet elsodorja a szél, barátaid fogságba mennek, téged pedig szégyen és gyalázat ér akkor minden gonoszságodért. A Libánonon trónolsz, a cédrusok közt van a fészked?! Hogy fogsz majd nyögni,

ha rád jönnek a fájdalmak, mint a szülő asszonyra a vajúdas. Életemre mondom neked, Konjáhú, Jójákim fia, Júda királya, ha pecsétgyűrű volnál is a jobb kezemen, még onnan is lehúználak! - így szól az ÚR” (22-24. vers). Konjáhú csupán rövid ideig, összesen három hónapig uralkodott. „Ha pecsétgyűrű volnál is a jobb kezemen, még onnan is lehúználak!” – mondja Isten. „Azoknak a kezébe adlak, akik az életedre törnek, akiktől iszonyodsz: Nebukadneccarnak, Babilónia királyának és a káldeusoknak a kezébe! Eldoblak szülőanyáddal együtt más országba; nem ott születtetek, de ott haltok meg! Nem térhetnek vissza abba az országba, ahova szeretnének visszatérni. Vajon hitvány, kidobni való holmi ez a Konjáhú, aki senkinek sem kell? Miért dobták el ivadékaival együtt? Miért dobták őket olyan országba, amelyet nem ismertek?” (25-28. vers). „Föld, föld, föld! Halld meg az Úrnak szavát!” (29. vers – Károli). Isten már régóta folyamatosan szólt az ő népéhez, de rá sem hederítettek. Így Jeremiás végül a földhöz fordult, és felkiált: „Ó, föld, föld! Legalább te hallgasd meg az Úr szavát!”. Előfordult már veled, hogy épp valamit mesélsz, és amikor felnézel, senki sem figyel rád? Pedig olyan érdekeset mesélsz! Bizony van, hogy ilyenkor az étlapommal vagyok kénytelen megosztani a gondolataimat! „Föld, föld, föld! Halld meg az Úrnak szavát!”. „Így szól az ÚR: Úgy tartsátok számon ezt az embert, mintha gyermektelen volna, olyan emberként, akinek sikertelen az élete. Mert egyetlen ivadékanak sem sikerül Dávid trónjára ülnie, vagy valaha is uralkodnia Júdában” (25-30. vers). Cidkijjával vége is szakad ennek a dinasztianak. „Mert egyetlen ivadékanak sem sikerül Dávid trónjára ülnie, vagy valaha is uralkodnia Júdában” – ez tény. Pontosan ez is történt. A dinasztia vele véget ért.